

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

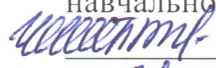
Кафедра _____

Кафедра мистецтва театру ляльок

(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » « 08 » 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МАЙСТЕРНІСТЬ РОБОТИ З ЛЯЛЬКОЮ:
АНІМАЦІЯ ПРЕДМЕТУ І ТРОСТИННА ЛЯЛЬКА**

(назва навчальної дисципліни)

рівень
освіти

вищої

Перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий, освітньо-творчий))

спеціальність

В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма

«Режисура театру ляльок»

(назва освітньої програми)

Розробники: Сільченко Тетяна доктор мистецтва, доцент, заслужена артистка
України, доцент кафедри мистецтва театру ляльок

Викладачі: Друпп Юрій, викладач кафедри мистецтва театру ляльок

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри

Мистецтва театру ляльок, факультет театрального мистецтва

(назва кафедри, факультету / інституту)

Протокол від 25.08.2026 № 28

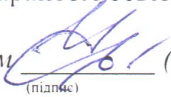
Завідувач кафедри

(підпис)

(Сільченко Т. І.)

РПНД погоджено з гарантом освітньої професійної програми

Старшим викладачем

(підпис)

(Урицьким М. Я.)

25.08.2026 № 28

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова			
Курс 1	1			
Семестр	II	II		
Кількість кредитів - 2	2	2		
Загальний обсяг годин -120	60	60		
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні			
	2	2		
	Семінарські			
	Практичні			
	28	28		
	Індивідуальні			
	Лабораторні			
	Самостійна робота			
	30	30		
Вид підсумкового контролю	Залік	Залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Майстерність роботи з лялькою: анімація предмету, тростинна лялька» призначена для студентів 1-х курсів протягом другого семестру, які навчаються за спеціалізацією: «Режисура театру ляльок». Дисципліна є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах та вимагає від студента набуття та засвоєння теоретичних знань, практичних умінь та фахових навичок, необхідних йому для створення вистав на 3-4 курсах.

Мета та завдання навчальної дисципліни «Майстерність роботи з лялькою» полягає у наступному:

- формування світогляду, розвитку естетичного смаку, особистих художніх вимог до себе, норм та правил роботи у колективі;
- засвоєння основних естетичних принципів театру ляльок;

- теоретичні знання про мистецтво театру ляльок, театральну ляльку, її походження, специфіку, технологічні та анатомічні особливості, художню форму та різновиди;
- набуття практичних навичок з роботи з предметом, техніки традиційних систем театральної ляльки та ознайомлення з її різновидами.

Очікувані результати (РН) за дисципліною:

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність застосовувати сучасні цифрові інструменти і технології, створюючи цифровий контент, захищаючи інформацію у професійній діяльності.

ЗК07. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати проєктами, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.

ЗК08. Здатність до самокритики та об'єктивного сприйняття критичних зауважень.

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів перформативного твору.

СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК06. Здатність до застосування специфіки мистецтва театру ляльок у творчій діяльності та оперування специфічною системою виражальних засобів

у створенні та виробництві сценічного твору.

СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК09. Здатність до актуального способу втілення художньої ідеї відповідно до сучасного контексту.

СК13. Здатність створення просвітницьких проєктів з метою популяризації мистецтва театру ляльок в інформаційному просторі.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах перформативного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК17. Здатність розуміння особистості, її структури, індивідуальних відмінностей, а також взаємозв'язок між особистістю та соціальним середовищем.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері мистецтва театру ляльок, розуміти та використовувати його специфічні особливості.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері перформативного мистецтва

ПР06. Аналізувати проблемні ситуації й ухвалювати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму в процесі реалізації сценічного твору (проєкту).

ПР11. Розуміти мистецтво театру ляльок як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру ляльок та інших перформативних мистецтв.

Тема 3. Анімація предмету 3.1. Дослідження предмету	30	2		12			16							
3.2. Етюдна робота	30			16			14							
Всього Тема 3.	60	2		28			30							
Тема 4. Тростинна лялька. 4.1. Особливості тростинної ляльки	1	1												
4.2. Техніка оволодіння тростинною лялькою 4.2.1.Техніка роботи лялькою (голова, руки) 4.2.2.Поворот лялькою навколо актора 4.2.3.Поворот актора навколо ляльки 4.2.4.Сідання на ширму 4.2.5.Лягання на ширму 4.2.6.Повзання 4.2.7. Стрибки 4.2.8. Робота руками 4.2.9. Хода 4.2.10. Вправа «Молитва»	19	1		10			8							
4.3. Робота ляльки з реквізитом	6			2			4							
4.4. Загальний тренаж	34			16			18							
Всього Тема 4.	60	2		28			30							
УСЬОГО	120	4		56			60							

4. Програма навчальної дисципліни

1 курс II семестр

Тема 3. Анімація предмету (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Основні поняття/ключові слова: театр об'єкта, анімація предмету, фактура, сценічна анімація

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 6, 7

Додаткова: 13, 14.

3.1. Дослідження предмету (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Лекція №1. Театр об'єкту. Об'єкт. Об'єкт і театр ляльок. Театр предмета. Сценічна анімація. Асоціативний ряд. Фактура.

Лекція №2. Обрання предмету або фактури. Вивчення його властивостей, можливостей до трансформації. Принцип формування художнього образу. Образне перетворення. Дієва персоніфікація предмету. Внутрішній монолог.

Практична та індивідуальна робота: Відношення актора до предмету, як до живої істоти. Написання біографії і внутрішнього монологу предмету.

3.2. Етюдна робота (практична та індивідуальна робота). Анімація предмету, об'єкту або фактури. Рух предмету у межах його дослідження. Шлях до образного перетворення. Індивідуальні етюди з подією, або парні етюди з мінімальною взаємодією.

Тема 4. Тростинна лялька (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Основні поняття/ключові слова: тростинна лялька, гапіт, театр ляльок, тренаж

Рекомендована література:

Основна: 2, 3, 4, 5, 8, 9

Додаткова: 10, 11, 12, 14

4.1. Особливості тростинної ляльки.

Лекція №1. Походження тростинної ляльки. Різновиди. Будова, анатомія, складові конструкції тростинної ляльки та її видів.

4.2. Техніка оволодіння тростинною лялькою (лекційна, практична та індивідуальна робота).

Лекція №2. Основний принцип управління тростинною лялькою. Їх виразні і рухові можливості. Демонстрація відео матеріалів: перегляд вистав сучасних театрів ляльок країни, уривки з концертних номерів і лялькових вистав провідних митців мистецтва театру ляльок світу з використанням тростинної ляльки.

Виконання тренажів – комплекс різних рухів головою, руками і тулубом. Хода, стрибки, повороти, розвороти тощо. Вправи: уклін «покірний» та «гідний», «посилання» та «відмова», перерваний рух, фіксація пози, ракурсу, оцінка через ляльку. Вправи: «на спортивному майданчику», плавання тощо.

4.3. Робота ляльки з реквізитом (практична та індивідуальна робота). Несення предмету, його передача. Засоби утримання реквізиту, кріплення його на руці або тростині. Самостійна техніка взяття реквізиту або одягу тростинами ляльки.

4.4. Етюдна робота з тростинною лялькою (практична та індивідуальна робота). Танці: рухи тростинною лялькою у пластично-ритмічному малюнку. Індивідуальні етюди з лялькою без тексту. Внутрішній монолог ляльки під час дії.

5. Методи навчання

Загальні методи навчання з дисципліни «Майстерність роботи з лялькою» - словесний (лекція, пояснення); наочний (ілюстрація, демонстрація); практичний (вправи, практична робота); репродуктивний, творчий частково-пошуковий.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
3.1 Дослідження предмету	Дослідження предмету або фактури та його анімація	Практичний показ	10
3.2. Етюдна робота	Створення етюду з предметом	Практичний показ	10
4.2. Техніка оволодіння тростинною лялькою	Техніка роботи лялькою. Тренажні вправи	Практичний показ	10
4.3. Робота ляльки з реквізитом	Носіння та передача реквізиту	Практичний показ	10
4.4. Етюдна робота з тростинною лялькою	Створення етюду з тростинною лялькою	Практичний показ	10

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Виконано всі поставлені викладачем завдання із теоретичного дослідження, якісно проведено роботу із літературним матеріалом та джерелами, витримано послідовність викладеного матеріалу. Відмінне та методично вірне виконання практичних завдань, повне врахування попередніх рекомендацій викладача, демонстрація навичок і фіксація зауважень викладача у роботі над матеріалом.	8-10
Поставлені викладачем завдань із теоретичного дослідження виконано частково, матеріал викладено непослідовно, продемонстровано слабе розуміння термінології. Виконання практичних завдань на недостатньому рівні, слабе врахування рекомендацій викладача, проблеми у роботі із виконавцями, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	4-7
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно. Практичну і теоретичну роботу не виконано.	0-3

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль 60 %

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Має розвинуті особисті обдарування та інтелект, чітку громадянську позицію, може критично оцінювати позитивні і негативні сторони своїх досягнень. Показує високий рівень творчого та професійного виконання, демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом. Здатен до самостійної підготовки, де постійно удосконалює свою майстерність.	53-60
Студент правильно, логічно відтворює навчальний матеріал минулого уроку, вміє вільно орієнтуватись та апелювати професійними поняттями та термінами. Володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. При освоєнні нового навчального матеріалу, викладеного на уроці, сприймає його повністю, самостійно осмислює, здатний виконувати практичні завдання в запропонованих обставинах у світлі особистої уяви і фантазії. Виконує практичну роботу із незначними помилками і деякими зауваженнями.	43-52
Студент фрагментарно розуміє основний поточний навчальний матеріал, але не може самостійно розібрати, зробити висновки, робить поверхневий аналіз. Має прогалини в теоретичному курсі та практичних вміннях, дотримується спрощеної техніки керування лялькою на рівні копіювання без самостійної уяви і фантазії.	37-42
Студент виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу, може відтворити лише окремі фрагментарні знання, допускає принципові помилки. Не вміє викласти програмний матеріал. Працює безініціативно, не володіє професійною термінологією.	23-36

Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-22
--	------

Підсумковий (семестровий) контроль 40%

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні (для екзамену)

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Студент вільно володіє узагальненими, систематизованими знаннями з теорії і демонструє практичний програмний матеріал. Показує високий рівень творчого та професійного виконання, демонструючи при цьому повну емоційну віддачу, образне бачення, розвинуту фантазію та уяву, вільне володіння темпоритмом.	37-40
Студент володіє спеціальними навичками у техніці керування лялькою. Демонструє практичну роботу із незначними помилками.	31-36
Студент фрагментарно демонструє основний поточний навчальний матеріал. Здатний до відтворення практичного матеріалу, дотримуючись спрощеної техніки керування лялькою.	25-30
Студент не володіє професійною термінологією, виявляє відсутність або менше половини основних знань програмного матеріалу. Практичні навички на рівні розпізнавання. Практичну роботу не завершено.	15-25
Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.	0-14

8. Розподіл балів, які отримують студенти

1 курс / II семестр Тема 3. Анімація предмету:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи												Сума балів
Т 3.1.	Т 3.2.											
50	50											100

1 курс / II семестр Тема 4. Тростинна лялька:

За результатами поточного контролю та самостійна роботи												Сума балів
Т 4.2.1.	Т 4.2.2.	Т 4.2.3.	Т 4.2.4.	Т 4.2.5.	Т 4.2.6.	Т 4.2.7.	Т 4.2.8.	Т 4.2.9.	Т 4.2.10.	Т 4.3.	Т 4.4.	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	34	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)

82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

Основна:

1. Аль Юсеф О. О. Театр предметів як різновид сценічної анімації / О. О. Аль Юсеф // Соціально-гуманітарний вісник. 2018. Вип. 18-19. С. 94-98.
http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2018_18-19_23
2. Бендацці Джаннальберто. Світова історія анімації. Книга перша. Київ. 2020 р. 384 с.
3. Бучма О. Є. Теорія «надмаріонетки» Гордона Крега як виражальний засіб театру ляльок. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. 2021. Вип. 39. С. 235-238
4. Виходцевський В. О. Технологія виготовлення театральної ляльки : навч. посібник. Київ-Львів: 2011. 160 с.
5. Єфремов С. Монолог із лялькою як спеціальний тренаж у вихованні лялькаря. Київ, 2011.
6. Об’єкти говорять про війну /презентація результатів резиденції у рамках завершального етапу проекту ГО УНІМА-УКРАЇНА «Objects speak about war». Івано-Франківськ. Ч. 2. 3 грудня 2023. <https://youtu.be/1G-t-hg6cHk>

7. Панельна дискусія «Театр об'єкту на українській сцені: перспективи та досягнення». «Objects speak about war». Івано-Франківськ. Ч. 1. 3 грудня 2023 <https://www.youtube.com/watch?v=Zxx4yjWq6tk>
8. Фесенко С. Основи тренінгу і техніки актора театру ляльок. Львів, 2009. 62с.
9. Фесенко С. Я. Школа лялькаря: від тренінгу до образу з лялькою. Харків, 2019. 144 с.

Додаткова:

- 10.Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977. 362 с.
- 11.Брук П. Жодних секретів. Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005 р. 134 с.
- 12.Бучма О. Є. Новітні акторські технології сучасного театру ляльок як чинник трансформаційних процесів художньої культури: дис... канд. Мистецтвознавства: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, НАКККиМ, 2015. 191 с.
- 13.Гротовский С. Театр і ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999 р. 186 с.
- 14.Tillis S. (1992). Toward an aesthetics of the puppet : puppetry as a theatrical art. New York, NY : Greenwood Press, 181 p.